

RESUMÉ

DVOJZNAČNOST RITUÁLU: LOAJÁLNOST DYNASTII, TERITORIÁLNÍ PATRIOTIZMUS A NACIONALIZMUS PŘI POSLEDNÍCH TŘECH KRÁLOVSKÝCH KORUNOVACÍCH V ČECHÁCH

Hugh Agnew

Článek analyzuje symbolický význam a sporný smysl korunovaci Leopolda II. (1791), Františka II. (1792) a Ferdinanda (1836) vzhledem k Čechům i habsburskému státu. Proč brali Habsburkové a čeští stavové na sebe potíže a výdaje k inscenaci těchto rituálů a proč je slavili čeští vlastenci jako národní slavnosti? Politický rituál korunovace nefungoval jenom jako konzervativní síla, která legitimovala stávající mocenské vztahy. Díky dvojznačnosti rituálu bylo možné spatřovat různé, ba dokonce sporné významy v ceremonii, která – v tom se všichni shodovali – byla důležitým počinem. Dynastie, Království české i český národ mohli být všichni oslavováni v jednom aktu; záleželo jenom na tom, zda-li byl zaujat zorný úhel vladaře, českých stavů nebo vlastenců. Aspekty korunovace, které podtrhovaly jedinečné postavení Čech, zvláště rituální užívání českého jazyka, byly důležité pro české vlastence a skýtaly společnou základnu jak pro stanovisko vlastenců, tak i pro stanovisko českých stavů. Po čase došlo k přesunu významu dokonce i u lidových slavností, doprovázejících korunovace v tom smyslu, že obraz „šťastného a spokojeného venkovana“ ustoupil obrazu Čech, které byly reprezentovány prostým lidem z odlišných sfér. Odmítnutí Františka Josefa, být korunován na krále českého, jen zvýšilo významnost koruny svatováclavské jako symbolu české státnosti, funkce, kterou plní až dodneška.